

Etelä-Espoon Eläkeläiset ry:n syysjuhla
Espoossa 25.10.-21/Kalevi Kivistö

Kansanedustaja Kimmo Kiljusen (sd) ja eräiden hänen ryhmätovereidensa esitys pienten eläkkeiden korottamisesta kustantamalla korotus työeläkerahastojen tuotolla on herättänyt vilkkaan keskustelun. Ehdotukseen suhtautuminen edellyttää vastaamista kahteen kysymykseen: (1) halutaanko pieniä työeläkkeitä korottaa, ja (2) jos halutaan, miten se rahoitetaan.

Tähän asti keskustelu on koskenut vain tapaa, jolla rahoitus hoidetaan. Kysyjät ehdottavat korotuksen rahoittamista työeläkerahastojen tuotolla. Ehdotus on torjuttu vetoamalla työeläkejärjestelmän pitkän tähtäimen rahoitusongelmiin, joita rahastoihin kajoaminen pahentaisi.

Jos kuitenkin halutaan parantaa pientä työeläkettä saavien asemaa, löytyy rahoitukseen myös keino, jolla ei tarvitse työeläkerahastoihin kajota.

Pientä työeläkettä saava on oikeutettu saamaan myös kansaneläkettä. Kansaneläke on työeläkevähenteinen niin, että pienen suojaosan (n. 56 e/kk) jälkeen työeläkkeen kasvu pienentää kansaneläkkettä 50 % työeläkkeen lisäyksestä. Niinpä kansaneläkkeen maksaminen loppuu, kun työeläke nousee 1368 euroon/kk (parisuhteessa elävällä raja on 1226 e/kk).

Eläkejärjestelmäämme arvioinut Andersen toteaa, että ”kansaneläkkeen työeläkevähenteisyyden vuoksi ansiotulojen kasvusta seuraavan työeläkkeen ... marginaalivero nousee tämän ryhmän kohdalla korkeaksi”; ts. kansaneläkkeen nopea pieneminen työeläkkeen vähänkin kasvaessa leikkaa kokonaiseläkkeen kasvua hyvin nopeasti. Tässä on eläkepoliittinen kannustinloukku, johon on kiinnitetty yllättävän vähän huomiota.

Pientämällä sitä prosenttia, jolla työeläkkeen kasvu leikkaa kansaneläkettä voitaisiin pientä työeläkettä saavien eläkettä parantaa tarvitsematta koskea työeläkerahastoihin. Kustannusten suuruus riippuisi siitä, kuinka paljon kansaneläkkeen vähenemisprosenttia pienennettäisiin. Kustannuksista vastaisi Kansaneläkelaitos eli viime kädessä valtio. Määräraharahatarve olisi budjettineuvotteluissa esillä muiden rahoitustarpeiden rinnalla.

***

Eräät poliittiset nuorisojärjestöt ehdottivat tulevien eläkkeiden turvaamiseksi nykyeläkkeiden leikkaamista mm. Ruotsin käyttämällä mallilla. Ruotsissahan eläkkeiden kehitys on sidottu eläkerahastojen tuottoon ja jos tuotto on miinusmerkkinen, voivat eläkkeet vastaavasti laskea. Samalla unohdetaan, että silloin kun rahastot tuottavat hyvin, enemmän kuin esim. ansiotaso, myös eläkkeet nousevat enemmän. Pitkällä tähtäimellä lopputulos on suunnilleen sama kuin meillä, Ruotsin järjestelmä on vain eläkkeensaajan kannalta epävarmempi. Vakaus ja ennustettavuus ovat Suomen eläkejärjestelmän vahvuus, siitä ei ole syytä luopua.

Samassa yhteydessä kuultiin ehdotus, jonka mukaan Suomessakin tulisi Ruotsin mallin mukaan ottaa käyttöön ns. premium –eläke, jossa eläkevakuutettu voi itse ohjata 2.5 % eläkemaksuistaan itse valitsemaansa rahastoon. Rahastoja on valittavana yli 800 ja on ymmärrettävää, että suurin osa eläkemaksuja maksavista ei pysty niistä valitsemaan. Niinpä ylivoimainen enemmistö jättää

tämän osan maksuistaan keskitetysti sijoitettavaksi. Ruotsin eläkejärjestöistä merkittävimmät ovatkin vaatineet järjestelmän lopettamista ja maksujen liittämistä yleiseen eläkejärjestelmään.